

Nr 694

Av herr Persson i Svensköp m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 153, angående en reform av den territoriella pastoratsindelningen och den församlingsprästerliga organisationen i riket m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 153 angående en reform av den territoriella pastoratsindelningen och den församlingsprästerliga organisationen m. m. framhålles beträffande sammanlysningen av gudstjänster att detta arrangemang varken ur församlingssynpunkt eller ur mera allmän kyrklig synpunkt kan vara idealiskt, men det torde dock inte kunna undgås sedan befolkningsutvecklingen lett fram till en alltmer uttunnad befolkning i ett stort antal landsbygdsförsamlingar. I syfte att undvika de skadeverkningar för det kyrkliga livet som en eventuellt utökad sammanlysning kan komma att medföra föreslås vissa åtgärder. Att utöka den prästerliga organisationen speciellt för uppehållande av gudstjänst, där eljest sammanlysning kunde komma i fråga, anser departementschefen icke vara välbetänkt. Däremot förordas ett under remissbehandlingen av pastoratssakkunnigas betänkande framkommet förslag att ur kyrkofonden anvisa medel för anlåtande av tjänstebiträden till förrättande av högmässor i kyrkor, som eljest måste i viss utsträckning sakna söndaglig gudstjänst. Som sådant tjänstebiträde anses enligt propositionen böra ifrågakomma i församlingstjänst anställda präster, som icke har söndaglig predikoskyldighet, emeritpräster, prästvigda läroverkslärare samt lekmän vilka erhållit sådant tillstånd som anges i 19 kap. 4 och 5 §§ kyrkolagen (*venia concionandi*).

Vi delar denna uppfattning men vill i anslutning härtill framhålla att förordnande till sådant tjänstebiträde, varom här är fråga, bör i all möjlig utsträckning ges även åt kvinna som efter teologiska studier och erfarenheter av församlingsarbete kan anses vara lämplig för sådan tjänst inom kyrkan. Som stöd för denna mening ber vi att få hänvisa till vad statsrådet Quensel anförde till statsrådsprotokollet vid tillkallandet av sakkunniga för utredning av frågan om kvinnas behörighet till kyrkliga ämbeten och tjänster: »Jag är av den uppfattningen, att man på ett eller annat sätt först måste giva kvinnan ett tillfälle att praktiskt visa vad hon kan utträtta i det kyrkliga arbetet, innan den helt naturligt konservativa opinionen i denna fråga kan påverkas. Jag ansluter mig sålunda helt till vad som framhölls av de sakkunniga 1923, nämligen att på samma sätt som motståndet mot diakonisstjänsterna försvann i samma mån diakonissorna fingo tillfälle att utöva sin verksamhet, så kan församlingarnas ställning till föreliggande fråga endast i ringa grad påverkas genom principskäl och än mindre

genom maktspråk, utan blott därigenom att kvinnan får tillfälle att visa vad hon duger till som präst. Vid en förnyad utredning böra därför övervägas olika möjligheter att försöksvis kunna pröva kvinnor i olika prästerliga uppgifter.»

En av de möjligheter som härvid står till buds anser vi det vara att kvinnan i så stor utsträckning som det är möjligt anlitas som tjänstebiträde vid församlingsgudstjänster. Förutom den insats som därigenom skulle kunna göras till motverkande av de olägenheter för kyrkligt liv och arbete som uppstår genom ett ökat antal sammanlysningar av gudstjänster skulle enligt vår mening kvinnans biträde vid församlingsgudstjänster vara av stort värde för kyrkan i en tid av fortsatt sekularisering. Kvinnans tjänst vid altaret och i predikstolen skulle kunna verksamt bidra till att berika församlinglivet och till att hålla dörren öppen mellan kyrka och folk. För att en sådan möjlighet också skall bli utnyttjad anser vi det vara av värde att riksdagen gör ett uttalande härom i positiv riktning.

Utvägen att anlita tjänstebiträde för motverkande av gudstjänstsammanlysningar kommer utan tvivel att beträdas i långt större utsträckning än vad departementschefen låter förmoda. Det måste vara välbetänkt att tillräckliga medel härtill ställes till förfogande. Det anslag som departementschefen föreslår anvisat ur kyrkofonden bedömer vi såsom otillräckligt och föreslår i stället det belopp vartill 1953 års kyrkomöte beräknat kostnaden eller 350 000 kronor.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 153 i vad rör sammanlysning av gudstjänster särskilt uttala att förordnande till tjänstebiträde må ges även åt kvinna, samt

att det årliga anslag som bör anvisas ur kyrkofonden för bestridande av kostnaderna för sådana tjänstebiträden som anlitas för begränsande av antalet gudstjänstsammanlysningar må beräknas till 350 000 kronor.

Stockholm den 16 oktober 1957

Nils Persson
i Svensköpp

Edvin Gustafsson
i Bogla

Märta Boman